

Основні виклики для соціального розвитку та необхідність радикальної модернізації соціальної політики.

Ризики економічної нестабільності, вплив світової економічної депресії та депресивність розвитку економіки України обумовлюють специфічні ризики й виклики для соціальної сфери. Складність і терміновість завдань, що потребують вирішення й дієвої участі держави задля збереження високого рівня державних соціальних зобов'язань та обсягів соціальних гарантій, зростає.

Ризики поширення депресивних тенденцій в економіці накладають відбиток на реалізацію стратегії соціальних реформ, подекуди різко звужуючи їхній ресурсний потенціал і підвищуючи соціальну ціну. Проте досягнення стабільності соціальної сфери майже неможливе без послідовного реформування головних сфер соціального життя, спрямованого на подолання тривалих суперечностей, а безальтернативним завданням держави є забезпечення адекватного соціального ефекту економічного зростання. В умовах, коли джерела швидкого екстенсивного зростання, які могли бути підґрунтям позитивної динаміки соціальної сфери у докризові роки, вичерпані, єдиний спосіб виходу України на траєкторію стійкого розвитку – це рішучі та всеосяжні реформи, спрямовані на підвищення добробуту населення й поліпшення якості людського капіталу. Реформування соціальної політики в умовах сповільнення економічної динаміки стає невідкладним завданням, незадовільне виконання якого призведе до поглиблення кризових явищ через подальше зростання недовіри суспільства до держави, посилення соціальної пасивності, патерналізму й інших негативних соціальних настроїв.

2012 р. став роком реалізації ініціатив, які мали забезпечити нову якість державної соціальної політики. Бюджет України у 2012 р. став одним з найбільш соціально орієнтованих: його видатки на духовний і фізичний розвиток порівняно з 2011 р. зросли на 43,3 %, на охорону здоров'я та освіту – на 11,1 %, на соціальний захист і соціальне забезпечення – на 18,4 %.

Вагомим здобутком 2012 р. стала послідовна політика, спрямована на поліпшення захисту сімей і дітей. Запроваджуються нові підходи до забезпечення соціальної підтримки вразливих верств населення в складних життєвих обставинах, оптимізується система соціальної допомоги й послуг. Розпочато роботу щодо надання доступного житла.

Цьому сприяла реалізація соціальних ініціатив, зокрема в частині посилення допомоги тим, хто не може обійтися без сторонньої підтримки, і створення належних умов для того, щоб активна працездатна частина населення могла забезпечити себе самостійно.

Водночас соціальна політика України потребує подальшої модернізації, стратегічними пріоритетами якої є:

- реформування ринку праці України для забезпечення його адекватності цілям післякризової модернізації структури економіки;
- удосконалення політики доходів, спрямоване на розширення спектра джерел формування добробуту населення України, зменшення рівня майнового розшарування;
- перебудова системи соціального забезпечення й соціальної допомоги задля здійснення максимально ефективного використання видатків бюджету соціального спрямування, адресності надання допомоги;
- концентрація на найчутливіших секторах соціальної сфери, реформування яких може достатньо швидко і відчутно вплинути на якість життя громадян, зокрема на охорону здоров'я й забезпечення житлом (*Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К.: НІСД, 2013. – С. 94–95*).